

Xaver Bayer prózája elé

Xaver Bayer (Bécs, 1977) az osztrák prózairodalom visszahúzódó fenegyereke. A Hermann Lenz-díj átvételekor tartott beszédében az érzéseket az állatokhoz hasonlította. Egy érzés is lehet házias vagy vad, és ha kapcsolatba lép a szívvel, úgy kell tenni, mintha semmi se történt volna, mintha állatot figyelnenk észrevétlen a természetben, a tekintetet félig oda, félig elfordítva, hogy ne ébresszen félelmet, de a környező világot mégis be tudja fogadni.

Az *Alaszka utca* (*Die Alaskastraße*, 2003) hőse a kocsija, mobiltelefonja és a pornó visszafogott élvezetében éli ki magát. Az unalmas, érzéketlen mindennapokat hirtelen legyőzi az életundor, a magány és az örület. A *Tovább* (Weiter, 2006) egy számítógépes magazin szerkesztőjének karkai átváltozását írja le. Hősünk egy játékfejlesztővel szeretne interjút készíteni, de csak a nővérét találja otthon, tehát elindul hazafelé. Egyik pillanatról a másikra felerősödik a látása és a hallása. Ez az érzékeléserősödés Handke-t idézi, ahogy Leopold Federmaier is írja egy recenziójában. Bayer szeizmografikus pontossággal írja le a külső és belső megrázkódtatásokat, de a Handke-hősökkel ellentétben, itt nincsenek vágyak. A számítógépes játékok generációja, amibe Bayer is tartozik, az utópiát a képernyőn látja és unatkozik.

Nyugtalanító az energia, ami *Az átlátszó kezek* (*Die durchsichtigen Hände*) alakjait úzi: végtelenen nonkonformisták, megszállottan keresik az utat az ismeretlenbe. Rémálomszerűen kiszakadva a kispolgári létezésből néhányan merénylővé, terroristává válnak, elveszítik a kontrollt, és csak amint életveszélybe kerülnek, ébrednek magukra. A 22 elbeszélésben a durva öndekestruktúrából és hasítóan éles érzékelésből Bayer visszavett és tisztán körvonalazható parabolászerű szituációkra szorítkozik. Néhány motívum plakátszerű, Kafka és Borges logikája kitapintható. Kafkát egyébként is megidézi az egyik elbeszélésben: „A szobának, amiben épp vagyok, több kijárata van. Sőt a kijáratok, a falakkal összehasonlítva, többségben vannak. És maguk a falak bizonyos tekintetben kijáratok is, csak fordított előjellel.”

Lesi Zoltán